

1 of 1 DOCUMENT

Vrij Nederland

Vrij Nederland

July 21, 2012

Voer voor conflict; SPECIAL (H)EERLIJK ETEN; Europese controleurs in opspraak

BYLINE: Tomas Vanheste; s Moker Ontwerp

SECTION: Blz. 54

LENGTH: 4097 woorden

ABSTRACT:

De Europese voedselautoriteit moet zorgen dat al ons eten veilig is. Maar de voedselindustrie zou te veel invloed hebben.

FULL TEXT:

Van veel cola en snoep word je dik. Dat lijkt een waarheid als een koe. De World Health Organization (WHO) wijt de obesitas-epidemie mede aan de toegenomen consumptie van voedingsproducten met een hoge concentratie aan suiker, vet en zout. Beperk de inname van suiker, adviseert de WHO aan wie overgewicht wil tegengaan.

Het is dus even schrikken als de European Food Safety Authority (EFSA) schrijft dat 'uit epidemiologische studies geen positief verband blijkt tussen totale suikerinname en obesitas, integendeel'. In de onlangs op France 2 uitgezonden documentaire *Sucre: comment l'industrie vous rend accros* ('Suiker: hoe de industrie ons tot junkies maakt') zien we hoe marketingmensen van de voedselindustrie gretig gebruik-maken van dit zinnetje. De documentaire wijst erop dat Albert Flynn, de voorzitter van EFSA's wetenschappelijke panel dat zich over de kwestie boog, sinds 2003 lid is van een adviesraad van multinational Kraft Foods, die onder meer LU-koekjes op de markt brengt.

Het is bepaald niet de eerste keer dat de Europese voedselautoriteit van belangenverstrengeling wordt beschul-

digd. De in Parma gevestigde organisatie moet waken over de veiligheid van alle voedselproducten in Euro-pa. Wil hier iets op de markt komen, dan is het groene licht van EFSA nodig. Maar een aanzwellend koor van critici wijst erop dat veel van de wetenschappelijke experts die diensten verlenen aan EFSA warme banden hebben met de voedselindustrie. In mei besloot het Europeparlement de jaarrekening van de organisatie niet goed te keuren. Eerst moest ze maar eens alle zorgen over belangenverstrengeling wegnemen.

Aan het drammen

Henk van Loveren, hoofd immunotoxicologie bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), was tot voor kort vicevoorzitter van het EFSA-panel dat het omstreden oordeel over suiker velde. 'Door onze groep is ongelooflijk goed gekeken naar alle epidemiologische studies, ook de meest recente, en het verband tussen obesitas en suikerconsumptie komt er nu eenmaal niet uit,' zegt Van Loveren aan de telefoon. 'Als de industrie dankbaar gebruikmaakt van wat wij wetenschappelijk vinden, wordt onze opinie daardoor niet onmiddellijk verdacht,' vindt hij.

Maar erg overtuigend brengt EFSA het blijde nieuws dat suiker geen kwaad kan niet. Bij het gewraakte zinnetje staat slechts één literatuurverwijzing, naar een rapport uit 2005 van het Amerikaanse Institute of Medicine. Dat rapport gaat over heel veel voedingskwesaties en wijdt slechts een halve pagina aan het verband tussen obesitas en de inname van koolhydraten. De laatste studie die erin wordt genoemd, is uit 1997 en de conclusie luidt dat de uitkomsten van het tot dan toe gedane onderzoek tegenstrijdig zijn. Inmiddels onderkent het instituut wél dat suikerconsumptie en overgewicht samenhangen. In een folder over de bestrijding van obesitas staat als eerste punt bij een schets van hoe het zou moeten: 'de inname van calorieën en toegevoegde suikers in gezonde dranken is aanzienlijk afgenomen'.

Maar de suggestie dat de industrie invloed heeft gehad op het oordeel van EFSA wijst Van Loveren krachtig af. 'Dat is flauwekul. Dat Flynn dingen met Kraft heeft gedaan, klopt, maar niet met suiker, want anders had hij niet betrokken kunnen zijn bij deze beoordeling.'

Toch klinkt het niet prettig dat de voorzitter van een club die moet beslissen of suiker iets met obesitas heeft te maken, diensten verleent aan een bedrijf dat chocolade en koekjes verkoopt. 'Ik en een heleboel anderen zitten er ook bij,' zegt Van Loveren. 'Wij zien het toch als iemand aan het drammen is over iets waarvan de rest zegt dat het lariekoek is? Het proces van bespreking is heel gedegen, hoor. Elke publicatie wordt tot op de grond toe afgebroken en weer opgebouwd om precies te begrijpen wat er staat. Als er een duidelijke link tussen suiker en obesitas is, dan zouden we toch geen knip voor onze neus waard zijn als we het tegendeel erdoor zouden laten komen omdat meneer Flynn wel eens iets voor Kraft heeft gedaan?'

Van Loveren vindt dat het eigenlijk allemaal al keurig is geregeld bij EFSA. 'Je wil niet weten wat ik allemaal aan papieren moet invullen. Er wordt ook naar mij heel precies gekeken, terwijl ik vanuit het RIVM helemaal geen banden mag hebben met de industrie. Hoe moet het dan bij iemand die daar wat dichterbij zit? Ik heb het gevoel dat het al goed wordt gedaan en dat het nu zo aangeschroefd kan worden dat ik me afvraag of er überhaupt wel experts overblijven.'

Gewoon op internet gezet

Dat is precies de angst van Ivonne Rietjens, hoogleraar toxicologie en tot voor kort voorzitter van het EFSA-panel dat zich met voedseltoevoegingen bezighoudt. 'EFSA stopt enorm veel energie in het bekijken van de Declarations of Interest. Wat pas echt erg is, is dat je terecht komt in panels waarin helemaal geen mensen meer zitten die werkelijk expert zijn. Je expertise komt niet uit het niets, maar komt voort uit het feit dat je ook andere dingen doet.'

Rietjens zelf heeft ook de wind van voren gekregen. De Belgische Europarlementariër Bart Staes van de partij Groen! schreef in een dit voorjaar uitgekomen boek: 'Belangenvermenging is in EFSA nooit ver weg. Zo is de Nederlandse Ivonne Rietjens, wier onderzoek aan de Wageningen Universiteit onder meer gefinancierd wordt door Nestlé, zonder probleem voorzitter van het panel dat voedseltoevoegingen als aspartaam moet beoordelen. Dit terwijl Nestlé als grootverbruiker een zeer groot belang heeft bij een veilig verklaring van aspartaam door EFSA.'

'Ik verwijst hem naar EFSA,' reageert Rietjens op haar Wageningse werkkamer. 'Ik heb mijn belangen gewoon op internet gezet, zodat hij dit soort boekjes kan

schrijven. EFSA heeft regels, ze hebben het beoordeeld en gezegd: het is oké. Ik vind het niet zo netjes als hij op de persoon wil spelen.'

Zelf heeft ze helemaal niet het gevoel dat haar verschillende petten niet bij elkaar kleuren. Bij Nestlé werkt ze immers helemaal niet aan voedseltoevoegingen, het onderwerp waar ze zich tot voor kort bij EFSA over boog. Wel beoordeelde ze voor de voedselautoriteit stoffen als de kunstmatige zoetstof aspartaam, die in veel van Nestlé's diëtproducten zit. 'Dat weet ik niet eens,' zegt Rietjens. 'Ik heb geen idee, eerlijk niet, welke stoffen Nestlé in zijn producten stopt. Daar heb ik toch helemaal geen tijd voor om dat uit te zoeken.'

Het werk dat ze met de industrie doet, tast haar onafhankelijkheid niet aan, vindt ze zelf. 'Ik weet hoe ik erin sta, ik vind dat ik het integer doe, het beïnvloedt mijn oordeel niet.'

Longtumoren bij ratten

Daar denken Bart Staes en Corporate Europe Observatory (CEO) anders over. De Brusselse organisatie die de lobby in Europa op de voet volgt, hield in 2011 Rietjens' panel tegen het licht. CEO vond dat elf van de twintig mensen op dat moment ongeoorloofde banden met de industrie hadden. Naar het oordeel van de lobbywatchers heeft dat tot een reeks dubieuze wetenschappelijke oordelen geleid, onder meer de veilig verklaring van aspartaam.

De Italiaanse kankeronderzoeker Morando Soffritti claimt in een reeks studies met ratten en muizen te hebben aangetoond dat aspartaam kankerverwekkend is. Maar EFSA verwees de verontrustende bevindingen van de Italiaan resoluut naar de prullenbak.

Op verzoek van VN bekeek de gezaghebbende Utrechtse hoogleraar toxicologie Martin van den Berg Soffritti's werk. 'Je kan zijn resultaten niet zomaar van tafel vegen,' zegt Van den Berg. 'Hij komt met een originele verklaring voor zijn resultaten. Aspartaam wordt in de darmen omgezet in andere stoffen. Daarbij ontstaat onder andere methanol, en daarvan weten we absoluut zeker dat het formaldehyde geeft. Daarvan is geen twijfel mogelijk dat het kankerverwekkend is. Die stof gaat door het lichaam circuleren, en dat kan de longtumoren die Soffritti bij ratten ziet verklaren.' Weliswaar ziet de Italiaan alleen effecten bij de hoogste doseringen, toch is er volgens Van den Berg reden na te denken over de aanscherping van de norm. 'EFSA balanceert op het randje van de veiligheidsfactor. Ik zou heel goed nadenken voor ik me zou conformeren aan een uitspraak dat er niets aan de hand is.'

We hebben goed nagedacht, werpt Rietjens tegen. 'Een van de argumenten om Soffritti's studies af te wijzen, was dat die ratten allemaal infecties hadden. Het is be-

kend dat bij ratten die infecties hebben, stoffen die op zich niet kankerverwekkend zijn toch tumoren kunnen geven. Ook zijn zijn eigen studies niet consistent. De ene geeft longtumoren, de volgende borsttumoren.' Het geschetste mechanisme kan haar evenmin overtuigen. 'Als je kijkt hoeveel methanol er zit in een glas met aspartaam gezoete frisdrank, is dat veel minder dan in een glas ongezoet tomatensap of honderd gram geroosterde kip. Waar hebben we het dan over? Je wilt niet weten hoeveel geld er is besteed aan het herevalueren van aspartaam.'

'Geen gevaar voor de volksgezondheid', oordeelde EFSA ook over bisphenol A, een hormoonverstorende stof die in veel plastic verpakkingen zoals babyflessen zit. Opnieuw is het verwijt van milieugroepen en lobbywatchers dat de EFSA-experts die verantwoordelijk zijn voor dit fel omstreden oordeel nauwe banden hebben met de industrie. Op verzoek van het Europees Parlement maakt de voedselautoriteit nu een herevaluatie. 'Meer dan terecht dat die er komt,' zegt Martin van den Berg. 'Over BPA kunnen we kort zijn: er komt alleen maar meer informatie boven die erop wijst dat het een probleemstof is.' Dat blijkt ook uit een alarmerend rapport dat het Europees Milieuagentschap, het broertje van EFSA, onlangs uitbracht. Er zijn sterke aanwijzingen dat de dramatische achteruitgang van de kwaliteit van het mannelijke zaad en de toename van borstkanker verband houden met de verspreiding van hormoonverstorende stoffen door het milieu. Over BPA meldt het rapport dat een overweldigende meerderheid van 202 van de 217 onafhankelijke studies aantoonde dat er zelfs bij lage doseringen schadelijke effecten zijn.

Verwoestend effect

Nog een kwestie die EFSA onder grote druk opnieuw tegen het licht houdt: de schadelijkheid van een in de jaren negentig geïntroduceerde nieuwe soort pesticiden. De aanwijzingen dat er een verband is tussen neonicotinoïden en bijensterfte worden steeds sterker. Al in 2003 verbood Frankrijk het gebruik van de insecticide Gaucho van fabrikant Bayer voor gebruik op maïs. Eind juni besloot het ook het gebruik van Syngenta's Cruiser op koolzaad te verbieden. Maar ook in dit geval was het standpunt van EFSA tot voor kort: niets aan de hand.

Juni dit jaar kwam de Europese voedselautoriteit dan toch in beweging. 'Ze geven nu eindelijk gehoor aan de kritiek die er al negen jaar is op het bestaande risicokader,' zegt Jeroen van der Sluijs, universitair hoofddocent Nieuwe Risico's in Utrecht en gasthoogleraar in Versailles. 'Het werk van de Nederlandse toxicoloog Henk Tennekes wordt nu omarmd door EFSA. Een grote doorbraak.' Tennekes liet zien dat neonicotinoïden bij langdurige blootstelling al bij een zeer lage dosis een verwoestend effect kunnen hebben.

Dat EFSA zo laat inziet dat er reden is tot zorg, wijt de Utrechtse onderzoeker aan de samenstelling van het panel Bee Risk Assessment. 'De wetenschappers die hier in de toptijdschriften over publiceren, zitten er allemaal niet in. Voor onafhankelijke wetenschappers is er geen drijfveer om zich te bemoeien met dit soort commissies die zich buigen over de toelating van bestrijdingsmiddelen. Het enige wat voor hen telt, is hun citatie-index en productie.' En wie wel meedoet, is niet altijd onbevangen, vreest Van der Sluijs. 'Er zitten verschillende mensen in die belangenconflicten hebben. Onder meer Helen Thompson.'

De Britse Thompson blijkt onlangs uit het EFSA-panel vertrokken, maar heeft bij vorige oordelen wel mogen meepraten. En dat terwijl ze vroeger toelatingsonderzoek voor Bayer en ook voor andere agrochemische concerns heeft gedaan. Maar in de Declaration of Interest van Thompson, die intussen van de EFSA-website is verwijderd, was Bayer niet te vinden.

De originele data van het toelatingsonderzoek waarmee Bayer goedkeuring verwierf, zijn niet openbaar, maar in handen van Bayer CropScience. Het enige waar we ons aan kunnen vasthouden, is dat Bayer een Good Laboratory Practice-certificaat heeft. 'Iedereen denkt dat dat een garantie is voor goed onderzoek, maar het is alleen een garantie dat het laboratoriumbeheer goed is,' zegt Van der Sluijs. 'Het zegt niets over de statistische kracht van de proefopzet en over de kwaliteit van de onderzoeksvraag en wat daarbinnen en daarbuiten is gehouden. Daar valt zo veel mee te manipuleren.' In het protocol van EFSA voor de toelatingsstudies die bedrijven moeten indienen, staat dat alleen studies met een GLP-certificaat meegenomen worden. Een slechte zaak, vindt de Utrechtse onderzoeker. 'Bijna geen enkel academisch lab heeft zo'n certificaat, het is veel te duur om aan te vragen en het loont niet voor wetenschappelijk onderzoek. Alle onafhankelijke onderzoeken worden nu formeel niet meegewogen bij de toelating, terwijl ze kwalitatief vaak vele malen beter zijn dan wat de industrie heeft aangeleverd.'

Op centen van de industrie

'Jij gaat dus leuk zo'n stukje schrijven over wat ik allemaal fout doe? Is dat je bedoeling?' Ivonne Rietjens reageert verontwaardigd, gevraagd naar haar activiteiten voor de Flavor and Extract Manufacturers Association (FEMA). Deze organisatie, waarvan de president werkt voor Coca-Cola, heeft volgens de eigen website als doel te lobbyen voor beleid dat een positieve impact heeft op de voedsel- en smaakstoffenindustrie. Zelf ziet Rietjens het als onafhankelijk, wetenschappelijk werk. 'Wij werken niet rechtstreeks voor FEMA, maar voor Verto Solutions. Dat bedrijf zit er tussenin om te zorgen dat er geen directe link is met de industrie.'

Rietjens was tot eind 2010 ook actief voor het International Life Sciences Institute (ILSI), een organisatie waarvoor Henk van Loveren nog steeds werkzaamheden verricht. Dit instituut presenteert zich als een neutraal forum dat wetenschappers van de overheid, de industrie en de universiteiten bij elkaar brengt om samen de beste wetenschappelijke kennis te verschaffen over gezondheidskwesties. Maar ILSI wordt goeddeels gefinancierd door bedrijven als Coca-Cola, Danone, Nestlé, Monsanto en Unilever. Critici zeggen dat de instelling wel met de mond belijdt de wetenschappelijke objectiviteit hoog in het vaandel te voeren, maar in de praktijk de belangen van de industrie dient.

'ILSI is helemaal geen lobbyorganisatie zoals ze nu wordt neergezet,' reageert Henk van Loveren. 'Het is een echte wetenschappelijke organisatie, waar zeker ook mensen uit de industrie maar ook andere mensen meespreken.' Hij vindt Rietjens aan zijn zijde. 'Mensen die zeggen dat ILSI een lobbyorganisatie is, hebben zelf nog nooit bij een ILSI-vergadering gezeten. Daar wordt gesproken over een serieuze wetenschappelijke afweging van risico's en over wat belangrijke nieuwe dingen zijn waar we naar moeten kijken.' Dat de club leeft op de centen van de industrie, zegt naar haar overtuiging niets over de betrouwbaarheid ervan. 'Die bedrijven financieren ILSI niet om de mensen die daar zitten iets te laten zeggen dat in strijd is met de waarheid of de huidige stand van de wetenschap, want dan vallen ze uiteindelijk altijd door de mand.'

Wel een optimistisch beeld van hoe verstandig de industrie is. In de week van het gesprek met Rietjens werd bekend dat farmaceut Glaxo-Smith-Kline een boete van drie miljard dollar krijgt, onder meer omdat het onwettige gegevens over de veiligheid en effectiviteit van antidepressiva onder de mat heeft geveegd. Het is bepaald niet de eerste keer dat blijkt dat de industrie in haar jacht op gewin niet de trouwste dienaar van de waarheid is.

Ook ILSI heeft geen onbevlekt blaas. In 2001 legde een onderzoek van de WHO bloot dat de organisatie direct betrokken was bij pogingen van de tabaksindustrie om twijfel te zaaien over de gezondheidseffecten van roken. Eenzelfde patroon lijkt zich af te tekenen in de obesitasdiscussie. De ILSI-taskforce verkondigt systematisch de boodschap dat obesitas meer te maken heeft met een gebrek aan lichaamsbeweging dan met suikerconsumptie. Ook zijn veel ILSI-activiteiten er volgens Corporate Europe Observatory op gericht de verplichtingen voor de industrie voor het aanleveren van veiligheidsdata naar beneden bij de stellen en de normen te versoepelen.

Geen besef van een probleem

De twijfels over de goede bedoelingen van het International Life Sciences Institute leven bij een meerderheid van het Europees Parlement. Het roept EFSA op om elke deelname aan ILSI-activiteiten als een 'conflict of interest' te beschouwen.

Dat gaat Piet Vanthemsche, lid van de raad van bestuur van EFSA, te ver. 'Je kan niet over hetzelfde onderwerp actief zijn bij beide organisaties, dat is heel duidelijk. Maar je kan je wel bij ILSI met het ene onderwerp bezighouden en bij EFSA met het andere,' zegt de voorzitter van de Belgische Boerenbond en van de Europese koepel van boerenorganisaties. Normaal zetelt hij in Leuven, maar vandaag ontvangt hij in een gehuurde vergaderruimte op een steenworp afstand van de Europese instellingen in Brussel. In tegenstelling tot de Nederlandse wetenschappelijke experts vindt Vanthemsche er geen doekjes om dat ILSI ook lobbywerk doet. 'De twee,' antwoordt hij op de vraag of hij het ziet als een lobbyorganisatie of een neutraal wetenschappelijk forum. 'Het is inderdaad zo dat ILSI voor een groot stuk gefinancierd wordt door grote voedingsbedrijven. Het is duidelijk dat er heel veel kennis aanwezig is in die multinationale ondernemingen. Als ik wetenschappers over ILSI hoor spreken, zeggen ze dat er daar wel degelijk ernstig werk gebeurt en dat het niet allemaal rookgordijnen optrekken is. Maar wat heel ongelukkig is, is dat er aan de kant van ILSI geen besef is dat er een probleem kan zijn met gemengde activiteiten.' Vanthemsche neemt ook als het gaat over het vertrek begin mei van de voorzitter van de raad van bestuur Diana Banati geen blad voor de mond. Zij bleek een baan aanvaard te hebben bij ILSI. Haar timing was beroerd, twee dagen voor het Europees Parlement over de jaarrekening van EFSA moest beslissen. Het verhaal gaat dat Banati pas een dag voor ze bij ILSI zou beginnen, liet weten dat ze die baan had. Zelf zou ze er geen reden in hebben gezien om uit de raad van bestuur te stappen, maar EFSA zou haar daartoe gedwongen hebben. 'Ik weet ook niet of dat verhaal waar is,' zegt Vanthemsche met een lach. 'Maar het is duidelijk dat dit een incident was dat de zaak geen goed heeft gedaan. Wat Banati gedaan heeft, was bijzonder onhandig en voor mij heel teleurstellend.'

Van twee walletjes

GroenLinks-Europarlementariër Bas Eickhout adviseerde EFSA na de beslissing van het parlement pas op de plaats te maken. 'Niemand is erbij gebaat als deze belangrijke organisatie besmet is. Er zijn op dit moment te veel verhalen waardoor de onafhankelijkheid ter discussie staat. Er loopt nu een aantal onderzoeken, onder andere van de Europese Rekenkamer. Die kun je beter afwachten, in plaats van het verder op de spits te drijven,' zei hij half mei.

Maar EFSA zette de driejaarlijkse vernieuwing van het leeuwendeel van de wetenschappelijke panels onverdroten door. Eind juni maakte de organisatie de lijst van nieuwe experts bekend. 'Zonde dat ze mijn advies in de wind hebben geslagen,' zegt Eickhout nu. 'Als je naar de lijst kijkt, is het resultaat gemengd. Er zitten nog steeds mensen bij die omstreken zijn. Ik heb nog steeds niet het gevoel dat ze fundamenteel werk hebben gemaakt van belangenverstrengeling.'

Dat Ivonne Rietjens in een ander panel is benoemd, is daar naar zijn inzicht een voorbeeld van. 'Iemand die heel duidelijk allerlei banden heeft met de industrie, verschuif je naar een ander panel, maar je maakt niet echt een fundamentele keuze dat je dit soort mensen liever niet in de panels ziet.'

Ook zijn Belgische collega Bart Staes staat niet te juichen. 'Het is een gemengd beeld. Positief is dat het ILSI-lidmaatschap in de raad van bestuur niet wordt toegelaten.' Maar minder enthousiast is hij over het feit dat sommige wetenschappelijke experts Van Loveren nog steeds activiteiten voor ILSI verrichten. 'Dan eet je van twee walletjes, dat kan echt niet.'

Gemodificeerd veevoeder

Vanthemsche werpt de kritiek van zich af. 'Je kan niet op stop duwen en eerst een jaar een politieke discussie voeren. Ik denk dat men in deze selectie veel meer aandacht heeft gehad voor de Declarations of Interest. Er is een set nieuwe regels van kracht geworden op 1 juli en men heeft die toegepast op de selectie die voor die datum gemaakt is.'

De voorzitter van de Boerenbond verdedigt EFSA te vuur en te zwaard. 'Ik heb de tijd meegemaakt tijdens de crisis van de gekke koeienziekte dat het Franse voedselagentschap zei dat het Britse vlees levensgevaarlijk was en het Britse zei dat het het veiligste van de wereld was. Nationalistische wetenschap. Men heeft EFSA aan het begin van de eenentwintigste eeuw opgericht om een stap te zetten naar één Europese wetenschappelijke autoriteit. Als je dat goed wil doen, heb je de beste wetenschappers nodig. Daarom zeg ik: integere wetenschappers moeten verdedigd worden. We vinden niet voldoende wetenschappers meer die in het panel over genetisch gemodificeerde organismen willen zitten, doordat ze aangeschoten wild zijn eenvoudig door het feit dat ze daar zitten. Dat is toch niet normaal?'

Zelf was het lid van de raad van bestuur ook doelwit van kritiek. Als voorzitter van de Europese boerenorganisatie zou hij een parti-pris hebben, vond Corporate Europe Observatory. Vanthemsche begint te lachen als de naam CEO valt. 'Ik was helemaal op mijn gemak, natuurlijk. Ze zeiden: Vanthemsche heeft een belangenconflict. Ik heb gezegd: nee, ik heb belangen. En ik zit in de Board

omdat ik belangen heb. Het Europees Parlement heeft samen met de Raad en de Commissie bepaald dat er in de Board vier zitjes zijn voor mensen met een achtergrond in de betrokken sector. Ik probeer daar op een heel integere manier mee om te gaan. Een dossier van EFSA verlaat nooit mijn kantoor. Ik lees ze zelf en ga nooit vragen aan een of andere lobby wat ze ervan denkt.'

CEO wijst er ook op dat Vanthemsche in het management zit van het Agri Investment Fund, dat onder meer zou investeren in een bedrijf dat genetisch gemodificeerd veevoeder maakt. 'Die bewering klopt niet,' zegt Vanthemsche. 'Maar moest het nu kloppen dat er een bedrijf tussen zat dat bezig is met gentechnologie, is dat dan een probleem? De democratie is een georganiseerd meningsverschil. Ik heb veel respect voor mensen die fundamenteel tegen gentechnologie zijn. Ik vind het wel vreemd dat de rest van de wereld daar veel mee werkt en wij in Europa niet. Maar als ik in de Board van EFSA zit, ben ik helemaal niet bezig met genetisch gemodificeerde organismen, maar met het bestuur van die organisatie. Wij hebben geen enkele interferentie met het tot stand komen van de adviezen.'

Dat we alert moeten zijn op belangenconflicten wil in Vanthemsches ogen niet zeggen dat mensen geen belangen mogen hebben. 'De politiek heeft de onafhankelijke wetenschapper uitgevonden om uit de problemen te raken in de jaren negentig, toen we problemen hadden met heel veel voedselcrisisen. Men heeft toen gezegd: er bestaat zoets als de onafhankelijke wetenschap, die staat helemaal buiten de maatschappij, en als wij een probleem hebben, geven we dat aan die groep geniale mensen die nooit beïnvloed wordt. De realiteit is dat die wetenschappers midden in de maatschappij leven en allemaal hun eigen overtuigingen, activiteiten en belangen hebben. Daarom is het belangrijk dat je altijd in een groep werkt om een zo objectief mogelijke, gemeenschappelijke analyse te krijgen.'

Het beeld dat EFSA zich geblameerd heeft met een reeks kwestieuze adviezen, bestrijdt hij. 'Het is niet omdat de boodschap u niet bevalt dat de boodschapper afgeschoten moet worden. Het is niet omdat een opinie verrassend is, dat zij niet juist is. Ik heb de indruk dat in de overgrote meerderheid van de gevallen onze adviezen correct zijn, goed onderbouwd en evenwichtig.'

Toch speelt Vanthemsche niet alleen mooi weer. 'Ik ben voorzitter van het auditcomité in EFSA. Wij zijn inderdaad gevallen tegengekomen waarbij achteraf is vastgesteld dat er mogelijke belangenconflicten waren die niet neergelegd zijn bij het begin van de discussie. Ik ga niet uit de biecht klappen wie, maar we hebben mensen eruit gezet.'

LOAD-DATE: July 18, 2012

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Tijdschrift

GRAPHIC: MOKER ONTWERP

JOURNAL-CODE: VN

Copyright 2012 Weekbladpers Tijdschriften
All Rights Reserved